

B&W Adviesnota

Onderwerp	Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied
Zaaknummer	Z25000964
B&W datum	1 juli 2025
Naam steller	Medewerker team Maatschappelijke Ontwikkeling
Teammanager	Teammanager team Maatschappelijke Ontwikkeling
Portefeuillehouder	Daan Janssen

Besproken met portefeuillehouder?

Ja, met Daan Janssen en Martin Leenders op 23 juni 2025

Openbaarheid

Ja, per direct.

Bevoegd orgaan

Raad

Advies

De raad voor te stellen om de 'Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied (keuzes op basis van de Venrayse scenario's people, planet en profit in de deelgebieden)' vast te stellen (bijlage 3)

Inleiding

Eén van de doelen van de Omgevingswet is het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. In de omgevingsvisie van de gemeente Venray en in het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied is gezondheid daarom als ambitie opgenomen. In februari 2024 zijn door de gemeenteraad de 'Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving landelijk gebied gemeente Venray' vastgesteld. Vervolgens zijn door de gemeenteraad in juni 2025 de 'Venrayse scenario's people, planet en profit voor een veilige en gezonde leefomgeving in het landelijk gebied' vastgesteld. Deze scenario's zijn een eerste stap in het draaien aan de knoppen door het aanbrengen van accenten. De volgende stap is het bepalen van een toekomstscenario per deelgebied op basis van de kwaliteiten, kenmerken en opgaven. Deze deelgebieden zijn vastgelegd in het Ruimtelijk Kwaliteitskader (RKK). Zo wordt, passend bij het gebied, bepaalt waar vanuit de veilige en gezonde leefomgeving de accenten komen te liggen, wat daar de effecten van zijn en hoe het tijdpad eruit komt te zien.

Beoogd resultaat

Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde leefomgeving in het landelijk gebied van de gemeente Venray.

Argumenten

1.1. Meer duiding geven aan de ambitie 'Gezond Venray heeft de toekomst' uit de Omgevingsvisie

In de Omgevingswet die in 2024 in werking is getreden, is gezondheid een centraler thema geworden. Ook in de Omgevingsvisie van Venray is de ambitie 'Gezond Venray' opgenomen. In het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied kreeg gezondheid vervolgens

de hoogste prioriteit en daarom wordt vanuit dit Omgevingsprogramma uitgewerkt wat 'Gezond Venray' inhoudt en hoe we vervolgens vanuit regelgeving daar op gaan sturen. Na de vaststelling van de 'Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving' en de 'Venrayse scenario's people, planet en profit' is het bepalen van de toekomstscenario's per deelgebied de laatste stap. De uitwerking hiervan landt in de herijking van verschillende beleidsplannen en de regels in het Omgevingsplan (zie ook naslagwerk 5 Beleidscyclus Omgevingsvisie).

1.2. De raad heeft gevraagd om knoppen om aan te draaien om te kunnen komen tot een veilige en gezonde leefomgeving in de gemeente Venray

Via de motie 'kwaliteitsnormen leefomgeving' heeft de raad gevraagd om knoppen waaraan we kunnen draaien om te komen tot een veilige en gezonde leefomgeving in het landelijk gebied van de gemeente Venray. Bij de beantwoording van de motie is aangegeven dat er een grote samenhang is tussen de thema's van de veilige en gezonde leefomgeving en dat het niet mogelijk is om aan individuele knoppen te draaien zonder dat dit direct gevolgen heeft voor de andere thema's.

Door op basis van de opgaven, kenmerken en kwaliteiten per deelgebied een toekomstscenario (gebaseerd op de Venrayse scenario's people, planet en profit) vast te stellen, draait de raad aan de knoppen en geeft de raad richting aan de ontwikkelingen die gewenst zijn voor de toekomst van het landelijk gebied.

1.3. De inwoners en ondernemers in Venray vragen om duidelijkheid

Op landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal niveau spelen verschillende opgaven en ontwikkelingen die uiteindelijk landen in het landelijk gebied van de gemeente Venray. Dit vraagt om het maken van keuzen. Keuzen die conflicterend kunnen zijn met het (rijks)beleid van de afgelopen jaren en de huidige praktijk en daardoor veranderingen in ons handelen en ondernemen vragen. Deze veranderingen kunnen pijn veroorzaken bij inwoners of ondernemers, doordat zij anders moeten gaan ondernemen of maatregelen moeten nemen. Toch is het niet maken van keuzes eigenlijk geen optie meer, want de noodzaak om de opgaven aan te pakken is te groot. Geen keuzes maken betekent stilstand of zelfs achteruitgang. Het maken van keuzes biedt duidelijkheid maar ook een nieuw perspectief. Door het toekomstscenario per deelgebied vast te stellen, geven we richting aan de gewenste ontwikkelingen per deelgebied en bieden we inwoners en ondernemers dit nieuwe perspectief.

1.4. Via een werkatelier heeft de participatie met inwoners en ondernemers plaatsgevonden

Afgelopen mei heeft een werkatelier plaatsgevonden met een aantal inwoners vanuit dorpsraden en verenigingen en met ondernemers die actief zijn in het landelijk gebied. Deze partijen hebben uiteenlopende belangen en uitgangspunten, maar hebben wel vanuit kennis en ervaring hun input gegeven op het toekomstscenario per deelgebied en wat dit vervolgens betekent voor de ontwikkelingen in dat gebied. De uitkomsten van het werkatelier en het participatieproces zijn in lijn met het toekomstscenario per deelgebied en de verdere uitwerking die in een brede ambtelijke sessie is opgehaald en die nu aan de raad wordt voorgelegd.

1.5. De deelgebieden komen voort uit het Ruimtelijk Kwaliteitskader en zo borgen we de samenhang tussen de verschillende beleidskaders

In het Ruimtelijk Kwaliteitskader zijn voor het landelijk gebied vijf deelgebieden bepaald. Voor deze deelgebieden is uitgewerkt welke waarden en kwaliteiten de specifieke deelgebieden hebben. Met de toepassing van de toekomstscenario's per deelgebied borduren we voort op die kwaliteiten per deelgebied. Daarnaast wordt op basis van het toekomstscenario vervolgens weer een verdere uitwerking opgepakt via de verdiepingsslag van het Ruimtelijk Kwaliteitskader die in 2026 aan de raad wordt voorgelegd.

Kanttekeningen of risico's

1.1. Het rijk en de provincie hebben nog geen keuzes gemaakt over ontwikkelingen die landen in het landelijk gebied

De opgaven voor een aantal thema's in het landelijk gebied zijn zo groot dat het rijk en de provincie hierin het voortouw zouden moeten nemen en dat de gemeente volgend is. Het rijk en de provincie hebben tot nu toe op verschillende ontwikkelingen die een plek krijgen in het landelijk gebied echter nog geen besluiten genomen en keuzes gemaakt. Daarnaast blijft het met name bij het rijk onduidelijk wanneer deze keuzes wel gemaakt worden. Mochten de uiteindelijke keuzes van het rijk en de provincie drastisch ingaan tegen de aan de raad voorgelegde scenario's en de uitwerking daarvan, dan nemen we dit mee in de beleidscyclus van de Omgevingsvisie en de actualisatie van ons beleid.

1.2. De overgangsgebieden die naar voren komen in de 'Toekomstscenario's voor een veilige en gezonde leefomgeving' vragen om een nadere uitwerking in het RKK

Het werken met overgangsgebieden is nieuw en was nog niet verwerkt in het vastgestelde RKK. Op dit moment vindt er een verdiepingsslag van het RKK plaats en daarin worden de overgangsgebieden opgenomen en nader gedefinieerd.

Communicatie

De vaststelling van het toekomstscenario voor een veilig en gezond landelijk gebied wordt gecommuniceerd via de nieuwsbrief Landelijk Gebied.

Daarnaast informeren we de (lokale) pers via de reguliere kanalen.

Financiële gevolgen

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Het actualiseren van beleid en het opstellen van het Omgevingsplan kost capaciteit en geld, dat al is meegenomen in de begroting.

Vervolgtraject besluitvorming

Na de vaststelling van de Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied, volgt de nadere uitwerking en concretisering van enkele keuzes via de verdiepingsslag van het Ruimtelijk Kwaliteitskader, de herijking van verschillende beleidsplannen en uiteindelijk via het Omgevingsplan.

Evaluatie

De evaluatie en monitoring van de veilige en gezonde leefomgeving is onderdeel van de beleidscyclus van de Omgevingsvisie.

Bijlagen

1. Raadsvoorstel Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied
2. Raadsbesluit Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied
3. Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied

Naslagwerk

1. Omgevingsvisie Venray
2. Omgevingsprogramma Landelijk Gebied
3. Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving landelijk gebied gemeente Venray
4. Venrayse scenario's people, planet en profit voor een veilige en gezonde leefomgeving
5. Beleidscyclus Omgevingsvisie

Onderwerp	Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied		
------------------	---	--	--

Zaaknummer	Z25000964	Steller	Medewerker team Maatschappelijke Ontwikkeling
		Team	Maatschappelijke Ontwikkeling
Raad datum	23 september 2025	Teammanager	Teammanager Maatschappelijke Ontwikkeling
		Portefeuillehouder	Daan Janssen

Openbaarheid

Ja, Per direct.

Ter advisering/kennisneming/bespreking

Ter bespreking

Voorstel

1. De 'Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied' (keuzes op basis van de Venrayse scenario's people, planet en profit in de deelgebieden) vast te stellen (bijlage 2)

Raadsvoorstel

Inleiding

Eén van de doelen van de Omgevingswet is het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. In de omgevingsvisie van de gemeente Venray en in het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied is gezondheid daarom als ambitie opgenomen. In februari 2024 zijn door uw gemeenteraad de 'Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving landelijk gebied gemeente Venray' vastgesteld. Vervolgens zijn door uw gemeenteraad in juni 2025 de 'Venrayse scenario's people, planet en profit voor een veilige en gezonde leefomgeving in het landelijk gebied' vastgesteld. Deze scenario's zijn een eerste stap in het draaien aan de knoppen door het aanbrengen van accenten. De volgende stap is het bepalen van een toekomstscenario per deelgebied op basis van de kwaliteiten, kenmerken en opgaven. Deze deelgebieden zijn vastgelegd in het Ruimtelijk Kwaliteitskader (RKK). Zo wordt, passend bij het gebied, bepaalt waar vanuit de veilige en gezonde leefomgeving de accenten komen te liggen, wat daar de effecten van zijn en hoe het tijdspad eruit komt te zien.

Beoogd resultaat

Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde leefomgeving in het landelijk gebied van de gemeente Venray.

Argumenten

1.1. *Meer duiding geven aan de ambitie 'Gezond Venray heeft de toekomst' uit de Omgevingsvisie*

In de Omgevingswet die in 2024 in werking is getreden, is gezondheid een centraal thema geworden. Ook in de Omgevingsvisie van Venray is de ambitie 'Gezond Venray' opgenomen. In het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied kreeg gezondheid vervolgens de hoogste prioriteit en daarom wordt vanuit dit Omgevingsprogramma uitgewerkt wat 'Gezond Venray' inhoudt en hoe we vervolgens vanuit regelgeving daar op gaan sturen. Na de vaststelling van de 'Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving' en de 'Venrayse scenario's people, planet en profit' is het bepalen van de toekomstscenario's per deelgebied de laatste stap. De uitwerking hiervan landt in de herijking van verschillende beleidsplannen en de regels in het Omgevingsplan (zie ook naslagwerk 5 Beleidscyclus Omgevingsvisie).

1.2. *Uw raad heeft gevraagd om knoppen om aan te draaien om te kunnen komen tot een veilige en gezonde leefomgeving in de gemeente Venray*

Via de motie 'kwaliteitsnormen leefomgeving' heeft uw raad gevraagd om knoppen waaraan we kunnen draaien om te komen tot een veilige en gezonde leefomgeving in het landelijk gebied van de gemeente Venray. Bij de beantwoording van de motie is aangegeven dat er een grote samenhang is tussen de thema's van de veilige en gezonde leefomgeving en dat het niet mogelijk is om aan individuele knoppen te draaien zonder dat dit direct gevolgen heeft voor de andere thema's. Door op basis van de opgaven, knemerken en kwaliteiten per deelgebied een toekomstscenario (gebaseerd op de Venrayse scenario's people, planet en profit) vast te stellen, draait uw raad aan de knoppen en geeft uw raad richting aan de ontwikkelingen die gewenst zijn voor de toekomst van het landelijk gebied.

1.3. *De inwoners en ondernemers in Venray vragen om duidelijkheid*

Op landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal niveau spelen verschillende opgaven en ontwikkelingen die uiteindelijk landen in het landelijk gebied van de gemeente Venray. Dit vraagt om het maken van keuzen. Keuzen die conflicterend kunnen zijn met het (rijks)beleid van de afgelopen jaren en de huidige praktijk en daardoor veranderingen in ons handelen en ondernemen vragen. Deze

Raadsvoorstel

veranderingen kunnen pijn veroorzaken bij inwoners of ondernemers, doordat zij anders moeten gaan ondernemen of maatregelen moeten nemen. Toch is het niet maken van keuzes eigenlijk geen optie meer, want de noodzaak om de opgaven aan te pakken is te groot. Geen keuzes maken betekent stilstand of zelfs achteruitgang. Het maken van keuzes biedt duidelijkheid maar ook een nieuw perspectief. Door het toekomstscenario per deelgebied vast te stellen, geven we richting aan de gewenste ontwikkelingen per deelgebied en bieden we inwoners en ondernemers dit nieuwe perspectief.

- 1.4. *Via een werkatelier heeft de participatie met inwoners en ondernemers plaatsgevonden*
Afgelopen mei heeft een werkatelier plaatsgevonden met een aantal inwoners vanuit dorpsraden en verenigingen en met ondernemers die actief zijn in het landelijk gebied. Deze partijen hebben uiteenlopende belangen en uitgangspunten, maar hebben wel vanuit kennis en ervaring hun input gegeven op het toekomstscenario per deelgebied en wat dit vervolgens betekent voor de ontwikkelingen in dat gebied. De uitkomsten van het werkatelier en het participatieproces zijn in lijn met het toekomstscenario per deelgebied en de verdere uitwerking die in een brede ambtelijke sessie is opgehaald en die nu aan uw raad wordt voorgelegd.
- 1.5. *De deelgebieden komen voort uit het Ruimtelijk Kwaliteitskader en zo borgen we de samenhang tussen de verschillende beleidskaders*
In het Ruimtelijk Kwaliteitskader zijn voor het landelijk gebied vijf deelgebieden bepaald. Voor deze deelgebieden is uitgewerkt welke waarden en kwaliteiten de specifieke deelgebieden hebben. Met de toepassing van de toekomstscenario's per deelgebied borduren we voort op die kwaliteiten per deelgebied. Daarnaast wordt op basis van het toekomstscenario vervolgens weer een verdere uitwerking opgepakt via de verdiepingsslag van het Ruimtelijk Kwaliteitskader die in 2026 aan uw raad wordt voorgelegd.

Kanttekeningen en risico's

- 1.1. *Het rijk en de provincie hebben nog geen keuzes gemaakt over ontwikkelingen die landen in het landelijk gebied*
De opgaven voor een aantal thema's in het landelijk gebied zijn zo groot dat het rijk en de provincie hierin het voortouw zouden moeten nemen en dat de gemeente volgend is. Het rijk en de provincie hebben tot nu toe op verschillende ontwikkelingen die een plek krijgen in het landelijk gebied echter nog geen besluiten genomen en keuzes gemaakt. Daarnaast blijft het met name bij het rijk onduidelijk wanneer deze keuzes wel gemaakt worden. Mochten de uiteindelijke keuzes van het rijk en de provincie drastisch ingaan tegen de aan uw raad voorgelegde scenario's en de uitwerking daarvan, dan nemen we dit mee in de beleidscyclus van de Omgevingsvisie en de actualisatie van ons beleid.
- 1.2. *De overgangsgebieden die naar voren komen in de 'Toekomstscenario's voor een veilige en gezonde leefomgeving' vragen om een nadere uitwerking in het RKK*
Het werken met overgangsgebieden is nieuw en was nog niet verwerkt in het vastgestelde RKK. Op dit moment vindt er een verdiepingsslag van het RKK plaats en daarin worden de overgangsgebieden opgenomen en nader gedefinieerd.

Communicatie

De vaststelling van het toekomstscenario voor een veilig en gezond landelijk gebied wordt gecommuniceerd via de nieuwsbrief Landelijk Gebied.

Raadsvoorstel

Daarnaast informeren we de (lokale) pers via de reguliere kanalen.

Financiële gevolgen

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Het actualiseren van beleid en het opstellen van het Omgevingsplan kost capaciteit en geld, dat al is meegenomen in de begroting.

Vervolgtraject besluitvorming

Na de vaststelling van de Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied, volgt de nadere uitwerking en concretisering van enkele keuzes via de verdiepingsslag van het Ruimtelijk Kwaliteitsader, de herijking van verschillende beleidsplannen en uiteindelijk via het Omgevingsplan.

Evaluatie

De evaluatie en monitoring van de veilige en gezonde leefomgeving is onderdeel van de beleidscyclus van de Omgevingsvisie.

Bijlagen

1. Raadsbesluit Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied
2. Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied

Naslagwerk

1. Omgevingsvisie Venray
2. Omgevingsprogramma Landelijk Gebied
3. Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving landelijk gebied gemeente Venray
4. Venrayse scenario's people, planet en profit voor een veilige en gezonde leefomgeving
5. Beleidscyclus Omgevingsvisie

Onderwerp

Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied

Datum 23 september 2025

Pagina 1 van 1

De raad van Venray,

gelezen het advies van B en W d.d. 1 juli 2025,

Overwegende dat:

Met de Toekomstscenario's invulling wordt gegeven aan de omgevingsvisie Venray en het Omgevingsprogramma landelijk gebied

gelezen het advies van de commissie,

gelet op het bepaalde in de Omgevingswet en de Algemene Wet Bestuursrecht

besluit:

De Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied (bijlage 2) vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 23 september 2025

De griffier,

S.A. Boere

TOEKOMSTSCENARIO'S VOOR EEN VEILIG EN GEZOND LANDELIJK GEBIED

Juni 2025

Keuzes op basis van de Venrayse scenario's people, planet en profit in de deelgebieden van het landelijk gebied

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Veilig en gezond Venray	5
1.1 Balans	5
2. Tijdsontwikkeling Venray	6
3. Opgaven	8
3.1 Aandacht voor klimaatadaptatie, groen, natuur en water	8
3.2 De omgeving is schoon en veilig en bevordert ontmoeting	8
3.3 Goede milieukwaliteit	8
3.4 De omgeving nodigt uit tot bewegen en spelen	9
3.5 Goede bereikbaarheid	9
3.6 Aantrekkelijke en gevarieerde openbare ruimte	9
3.7 Gezonde en duurzame gebouwen	9
4. Scenario's people, planet en profit	10
4.1 People	11
4.2 Planet	12
4.3 Profit	13
5. Scenario per deelgebied	14
5.1 Beekdalen	16
5.2 Esgronden	19
5.3 Jonge ontginningen	22
5.4 Oude ontginningen	25
5.5 Natuurgebieden	28

Inleiding

In de Omgevingswet die in 2024 in werking is getreden, is gezondheid een centraler thema geworden. Ook in de Omgevingsvisie van Venray is de ambitie 'Gezond Venray' opgenomen. In het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied kreeg gezondheid vervolgens de hoogste prioriteit en daarom is vanuit dit Omgevingsprogramma uitgewerkt wat 'Gezond Venray' inhoudt en hoe we vervolgens vanuit regelgeving daar op gaan sturen. De volgende stappen zijn daarom gezet.

De eerste stap was het vaststellen van de 'Kernwaarden voor een veilige en gezonde leefomgeving in het landelijk gebied'¹: Een nadere uitwerking van de visie, waarbij aan de hand van zeven hoofdthema's met bijbehorende kernwaarden is aangegeven wat we verstaan onder een veilige en gezonde leefomgeving en wat onze koers is voor de komende jaren. Tegelijkertijd was dit document nog te algemeen van aard om aan knoppen te kunnen draaien en keuzen te kunnen maken. Het opstellen van regelgeving in de vorm van het Omgevingsplan duurt nog enkele jaren en in de tussenliggende periode spelen er wel al ontwikkelingen en vraagstukken die we tegen het licht willen houden van de huidige en toekomstige opgaven en kwaliteiten in het landelijk gebied.

De volgende tussenstap was daarom het zoeken naar een instrument dat helpt om aan knoppen te kunnen draaien. We hebben ons daarbij laten inspireren door het Planbureau voor de Leefomgeving. Het Planbureau heeft een rapport² opgeleverd, waarmee zij beleidsmakers helpt om aan de hand van scenario's de samenhang tussen de complexe opgaven te bewaken, maar toch te komen tot het stellen van prioriteiten, het maken van keuzes, het bepalen van de effecten daarvan en het uitzetten van een tijdpad. Het Planbureau beschrijft de toekomst van Nederland aan de hand van vier scenario's.

Hierop is een vertaling gemaakt naar het document 'Venrayse scenario's people, planet en profit voor een veilige en gezonde leefomgeving in het landelijk gebied'³ die door de gemeenteraad zijn vastgesteld op 24 juni 2025.

Het instrument is gevonden, nu is het tijd om dit instrument toe te gaan passen in dit document 'Toekomstscenario's voor een veilig en gezond landelijk gebied'. In hoofdstuk 1 en 2 zijn de context van een veilig en gezond Venray en de tijdsontwikkeling van het landelijk gebied geschetst. In hoofdstuk 3 zijn per thema (voortkomend uit de Kernwaarden) de opgaven weergegeven waarvoor we in het landelijk gebied aan de lat staan. In hoofdstuk 4 wordt het instrument en de vertaling hiervan naar de Venrayse scenario's people, planet en profit toegelicht. In hoofdstuk 5 wordt vanuit de gebiedsgerichte benadering per deelgebied in het landelijk gebied (voortkomend uit het Ruimtelijk Kwaliteitskader⁴) de

1. Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving landelijk gebied gemeente Venray

2. Ruimtelijke verkenning 2023 Vier scenario's voor de inrichting van Nederland in 2050

3. Venrayse scenario's people, planet en profit voor een veilige en gezonde leefomgeving

4. Ruimtelijk Kwaliteitskader gemeente Venray

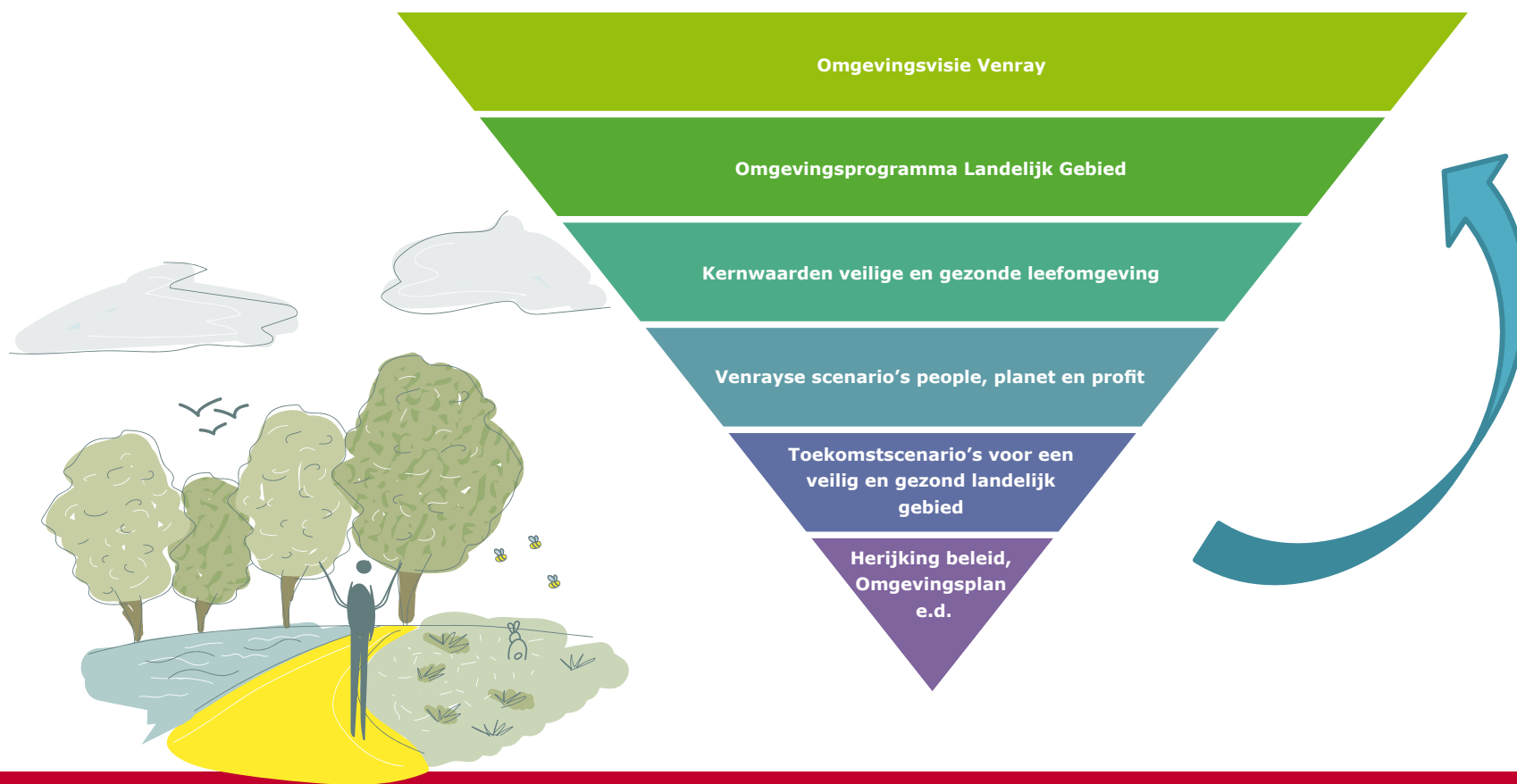
puzzel gelegd. Allereerst kijken we naar de kenmerken en kwaliteiten van het gebied én de opgaven die in dat gebied spelen. Deze opgaven hebben al in hoofdstuk 3 een plek gekregen in de thema's vanuit de "Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving". Vervolgens is vanuit de thema's waar de opgaven het meeste spelen, gekeken waar deze het accent krijgen in één van de drie Venrayse scenario's: people, planet of profit. Op die manier komt er een toekomstscenario naar voren per deelgebied. Per deelgebied wordt vervolgens aangegeven wat het betekent voor een deelgebied wanneer één scenario daar het accent krijgt: wat willen we dan juist wel of

juist niet. De uitwerking daarvan landt vervolgens in de herijking van verschillende beleidsplannen en de regels in het Omgevingsplan. Ook is dit weer input voor de Omgevingsvisie.

Dit document is dus weer een verdere verdieping van de visie en helpt ons om keuzes te maken en in grote lijnen richting te geven aan de ontwikkelingen en vraagstukken die spelen in het landelijk gebied. Hiermee is niet alles dichtgetimmerd en soms zullen er situaties zijn die we nu nog niet kunnen voorzien en waarbij er meerdere scenario's elkaar overlappen. Toch kunnen we nu wel

proactief aan de slag en kunnen we de ontwikkelingen en vraagstukken die spelen tegen het licht houden van de scenario's en de uitwerking hiervan en als bouwsteen gebruiken in toekomstig beleid.

In onderstaande afbeelding is vanuit het proces om te komen tot een veilige en gezonde leefomgeving schematisch weergegeven hoe er een steeds verdere trechtering en concretisering plaatsvindt van het beleid en de regelgeving. Tegelijkertijd leveren al deze stukken ook weer input voor de nieuwe Omgevingsvisie, als onderdeel van de beleidscyclus.

1. Veilig en gezond Venray

Een veilige en gezonde leefomgeving is een ambitie waar we vanuit de Omgevingsvisie en binnen het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied op willen inzetten. Gezondheid richt zich op drie hoofdaspecten: het beschermen, het bevorderen en het faciliteren. Beschermen heeft te maken met de leefomgevingskwaliteit. Het bevorderen is gericht op de leefomgeving die gezondheid stimuleert. Het faciliteren heeft te maken met een omgeving die zelf- en die samenredzaam is o.a. de toegankelijkheid en de veiligheid. Om gezond te leven, zijn er allerlei dingen die we zelf kunnen doen, zoals gezonde voeding, voldoende slaap en hygiëne. Daarnaast is een gezonde leefomgeving van belang om te kunnen spelen, sporten en recreëren. Naast aandacht voor gezondheid in de woonomgeving speelt ook de veiligheid, dit houdt in dat men zich beschermd voelt in de openbare ruimte.

In de veilige en gezonde leefomgeving van het landelijk gebied in de gemeente Venray willen we dat inwoners prettig, gezond en veilig kunnen wonen, werken en verblijven. We richten de leefomgeving zo in dat deze schoon, veilig, toegankelijk en aantrekkelijk is. Daarnaast nodigt de leefomgeving uit tot ontmoeten, bewegen en recreëren. Voorzieningen zijn veilig en goed bereikbaar. We hebben aandacht voor klimaatadaptatie, groen, natuur en water en we zetten in op verduurzaming van gebouwen.

Deze ambitie hebben we in februari 2024 vastgelegd via de 7 hoofdthema's en bijbehorende kernwaarden voor een veilige en gezonde leefomgeving landelijk gebied gemeente Venray.

1.1 Balans

Het landelijk gebied van Venray kenmerkt zich door haar uiteenlopende en zeer brede en nauw met elkaar verbonden functies: van natuur en wonen tot intensieve bedrijvigheid. De gebruikers van deze gebieden hebben uiteenlopende belangen en uitgangspunten. Dit kan leiden tot conflicten tussen natuur, wonen en bedrijvigheid. Ons doel is om een balans te houden dan wel te brengen en samenhang te borgen tussen de gezonde leefomgeving, natuur/klimaat en bedrijvigheid zodat ze elkaar gaan versterken.

De grote opgaven waar we binnen de veilige en gezonde leefomgeving voor staan, vragen om het aanbrengen van accenten en het maken van keuzes. Hierbij is het van belang dat we de samenhang tussen de complexe opgaven bewaken, want het maken van keuzes binnen één opgave of thema heeft direct effect op de andere opgaven en thema's. Met de uitwerking van de Venrayse scenario's people, planet en profit hebben we een instrument in handen dat ons daarbij helpt.

Voor een goede balans is het van belang dat alle scenario's in het landelijk gebied van de gemeente Venray aanwezig zijn. De verschillende opgaven en kwaliteiten van een gebied, kunnen echter wel vragen om een accent binnen de scenario's.

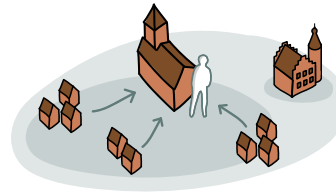

2. Tijdsontwikkeling Venray

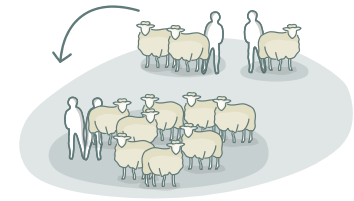
Dat we voor grote opgaven staan binnen het ruimtelijk en sociaal domein is niet nieuw. Ook in het verleden hebben de inwoners, verenigingen, ondernemers en overheid voor grote uitdagingen gestaan. Dit zien we terug in de manier waarop we wonen, werken en samenleven.

Waar we in Venray eerst vooral leefden van de commerciële schapenhandel, kwam vanaf 1850 het onderwijs in het klooster, psychiatrische zorg en de bouw van een ziekenhuis. Er ontstond noaberschap, waarbij inwoners naar elkaar omkeken en voor elkaar zorgden. Na de hongersnood ontstond de breed gedeelde visie 'nooit meer honger' die de aanleiding was voor de schaalvergroting, mechanisatie en intensivering van de landbouw en het ontstaan van meer industrie. Dit leidt inmiddels tot een slechte omgevingskwaliteit en een toenemende vraag naar een gezonde leefomgeving.

We zien de ontwikkelingen ook terug in de manier waarop de fysieke leefomgeving zich door de jaren heen heeft ontwikkeld van vooral heide en woeste gronden met enkele kerkdorpen en gehuchten naar steeds meer schaapskooien en uiteindelijk grond die uitgeput was door overbegrazing. Er vonden ontginningen aan de Maas plaats en er werd gestart met aanplanting van naaldbossen. Er was een groei van het stedelijk gebied, heide werd omgezet tot landbouwgronden er was een toename van grasland en akkerland. Bedrijven zijn gegroeid en grootschalig geworden. Inmiddels verandert het klimaat, staat de milieukwaliteit onder druk en neemt ook vanuit de fysieke leefomgeving de vraag naar een gezondere leefomgeving toe.

Hofstelsel, grootgrondbezitter die **kerkdorpen of gehuchten** sticht op woeste gronden, die worden uitgebuit voor **cultuurgrond**.
Oudste kerken aan de Maas.
Oprichting van **klooster van Venray**.

Oprichting **Gemeeynten**, woeste gronden in **gemeenschappelijk bezit**. **Commerciële schapenhandel**, verkocht voor vlees en wol.
Begin 19e eeuw veel individueel, daarna **samenwerken voor kapitaalkracht (8000 schapen)**.

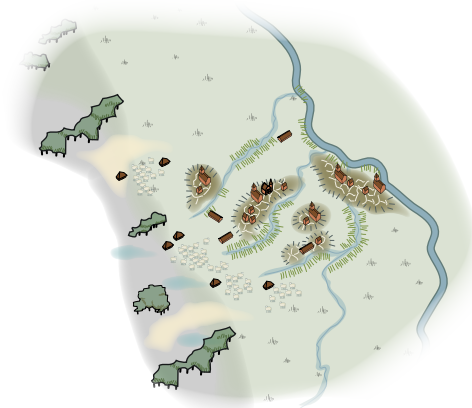
Middeleeuwen/ Nieuwe tijd

1800-1900

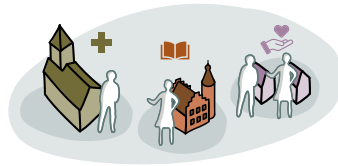
Kerkdorpen en gehuchten op woeste gronden.
Beekdalen deels ontgonnen, maar vooral **heide en woeste gronden**.

Individuele kampontginningen bij Merselo en Oirlo met aaneengesloten akkercomplex.

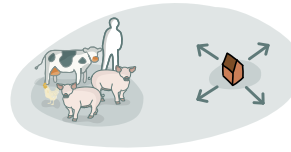
Veel **schaapskooien**. **Loofbos is gekapt** voor de schapen, **grond verwoestijnd** door overbegrazing.
Akkers en beekdalontginningen zijn gegroeid, ook **ontginningen aan de Maas**.

Tijdsontwikkeling Venray

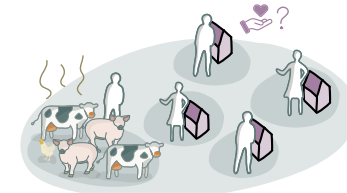
Verkoop gemene gronden aan particulieren. Opkomst **kunstmest** en **afname schapenhandel**. groei medische kennis en psychiatrie. Rond 1850 **onderwijs in klooster**, **psychiatrische zorg** en ziekenhuis. "**Noaberschap**" is intensieve vorm van dorps hulp.

1900-1950

Onginningstop en heide en bos beschermd. **Schaalvergroting**, intensivering en mechanisatie landbouw. **Intensieve veehouderijen** in huidige industriële vorm (**varkens**).

1950-2000

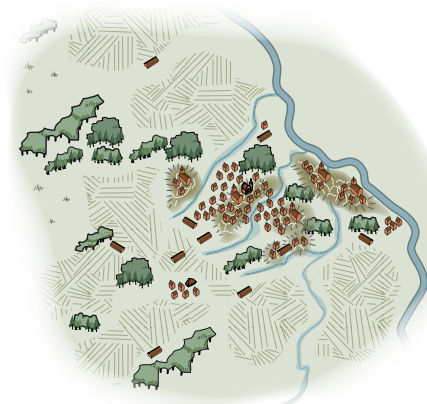

Venray een van de **ongezondste gemeenten**. **Toenemende zorgvraag, gericht op het individu**. Doorgaan zoals nu is niet houdbaar.

2000-Heden

Schapen hebben de bodem uitgeput. **Start aanplanting naaldbos** op marginale grond tegen zandverstuiving en voor productie. Heide omgezet tot **landbouwgrond** op rijkere gronden. **Kanalisisatie van beken**.

Ruilverkaveling van de beekdalen van **smalle naar grotere blokverkaveling**. **Groei stedelijk gebied**, kleinere gehuchten krimpen. Toename grasland en akkerland.

Bedrijven groeien en worden grootschaliger. Het klimaat verandert en de vraag naar een gezondere leefomgeving neemt toe.

3. Opgaven

Venray staat voor grote opgaven op het gebied van een gezonde en veilige leefomgeving in het landelijk gebied. Hieronder staat per thema toegelicht wat onze opgaven zijn.

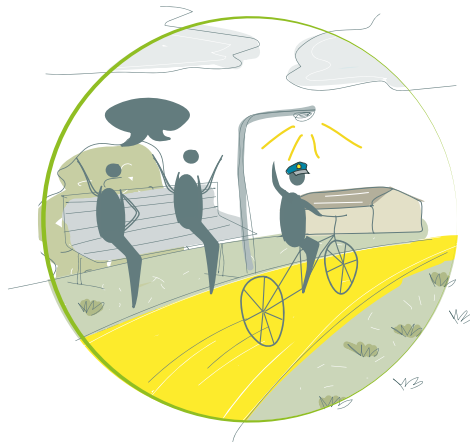
AANDACHT VOOR KLIMAATADAPTATIE,
GROEN, NATUUR & WATER

3.1 Aandacht voor klimaatadaptatie, groen, natuur en water

- Bevorderen mentale en fysieke gezondheid
- Herstellen van de biodiversiteit
- Herstellen van de bodemkwaliteit
- Herstellen van de hoge stikstofdepositie
- Verbeteren van de waterkwaliteit
- Verminderen van de uitstoot van broeikasgassen
- Verminderen van hittestress
- Versterken samenhang tussen grote natuurcomplexen
- Voorkomen of verminderen van wateroverlast en van droogte en het versterken van de hydrologische weerbaarheid

SCHOON EN VEILIG ONTMOETEN

3.2 De omgeving is schoon en veilig en bevordert ontmoeting

- Bevorderen van ontmoeting
- Bevorderen van sociale en fysieke veiligheid
- Bevorderen volksgezondheid
- Tegengaan en aanpakken van (digitale) onveiligheid en (ondermijnende) criminaliteit
- Versterken sociale cohesie

GOEDE MILIEU KWALITEIT

3.3 Goede milieukwaliteit

- Bevorderen goed woon-, leef-, en verblijfsklimaat:
 - Gezonde lucht (geur, fijnstof)
 - Acceptabel geluidsniveau
- Bevorderen omgevingsveiligheid (externe veiligheid)
- Herstellen van de bodemkwaliteit en waterkwaliteit
- Scheiden van wonen en natuur met bedrijvigheid
- Voorkomen of verminderen wateroverlast

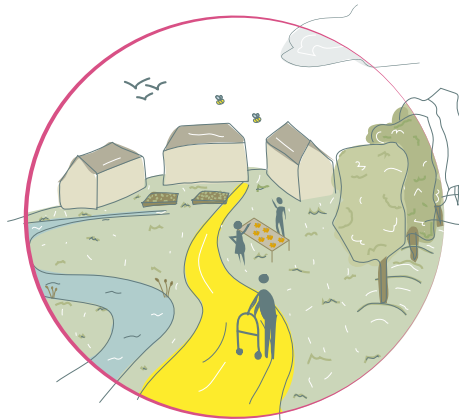
UITNODIGEN TOT BEWEGEN & SPELEN

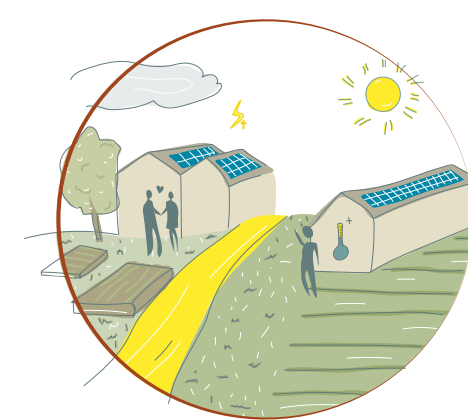
GOEDE BEREIKBAARHEID

AANTREKKELIJKE EN GEVARIEERDE OPENBARE RUIMTE

GEZONDE EN DUURZAME GEBOUWEN

3.4 De omgeving nodigt uit tot bewegen en spelen

- Bevorderen van actieve mobiliteit
- Bevorderen van ontmoeting
- Bevorderen sporten, spelen en recreëren in een groene omgeving
- Bevorderen volksgezondheid
- Vergroten aantal inwoners die voldoen aan de beweegrichtlijnen
- Versterken sociale cohesie

3.5 Goede bereikbaarheid

- Bevorderen van actieve mobiliteit
- Bevorderen van ontmoeting
- Bevorderen van verkeersveiligheid
- Bevorderen van zelfredzaamheid
- Goede bereikbaarheid basisvoorzieningen
- Stimuleren van duurzame mobiliteit

3.6 Aantrekkelijke en gevarieerde openbare ruimte

- Bevorderen van de aanwezigheid van groen en water
- Bevorderen fysieke en sociale veiligheid
- Bevorderen van ontmoeting
- Bevorderen van sporten, spelen en recreëren in een groene omgeving
- Versterken sociale cohesie

3.7 Gezonde en duurzame gebouwen

- Bevorderen voedselveiligheid en -zekerheid door productie in gezonde en duurzame gebouwen
- Bevorderen volksgezondheid en een goed woon,- leef en verblijfsklimaat
- Stimuleren van de energietransitie
- Stimuleren van circulair bouwen
- Stimuleren gebruik van niet schadelijke materialen bij bouw, verbouw en reconstructies
- Verminderen gebruik aardgas en faciliteren van warmtealternatieven

4. Scenario's people, planet en profit

In juni 2025 zijn de Venrayse scenario's people, planet en profit door de gemeenteraad vastgesteld. In alle drie de scenario's komen alle zeven thema's en bijbehorende kernwaarden van de veilige en gezonde leefomgeving voor. Per scenario ligt het accent van de thema's en bijbehorende kernwaarden anders. In een afbeelding (de cirkel met alle thema's van de veilige en gezonde leefomgeving) is dit per scenario zichtbaar gemaakt, doordat deze thema's waar het accent op ligt donker gekleurd weergegeven worden en de andere thema's vaag gekleurd zijn weergegeven. In de visuele weergave per scenario is duidelijk gemaakt dat binnen het scenario dat het accent krijgt, ook plaats is voor ontwikkelingen die passen binnen de andere twee scenario's, maar dan wel op een manier waarop deze passend zijn bij de uitgangspunten van het scenario dat het accent krijgt.

4.1 Scenario People

Binnen het scenario people ligt het accent op mensen, volksgezondheid en ontmoeting. Er spelen opgaven zoals het voorkomen van zorg, stimuleren van een gezonde leefstijl en een leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag en ontmoeting. Volksgezondheid speelt hier een grote rol.

Accent thema's

Vanuit de "Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving" ligt het accent (in willekeurige volgorde) op de volgende thema's:

- Gezonde en duurzame gebouwen
- Goede milieukwaliteit
- Schoon en veilig en ontmoeten
- Uitnodigen tot bewegen, spelen en sporten

4.2 Scenario Planet

Binnen het scenario planet ligt het accent op natuur en klimaat. Er spelen opgaven op het gebied van waterkwaliteit, waterveiligheid, klimaatopgave, duurzaamheid en biodiversiteit. Daarnaast speelt mee dat groen en natuur een positief effect hebben op de mentale en fysieke gezondheid van mensen. Natuurlijke processen spelen hier een grote rol.

Accent thema's

Vanuit de "Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving" ligt het accent (in willekeurige volgorde) op de volgende thema's:

- Aandacht voor klimaatadaptatie, groen, natuur en water
- Goede bereikbaarheid
- Goede milieukwaliteit
- Uitnodigen tot bewegen, spelen en sporten

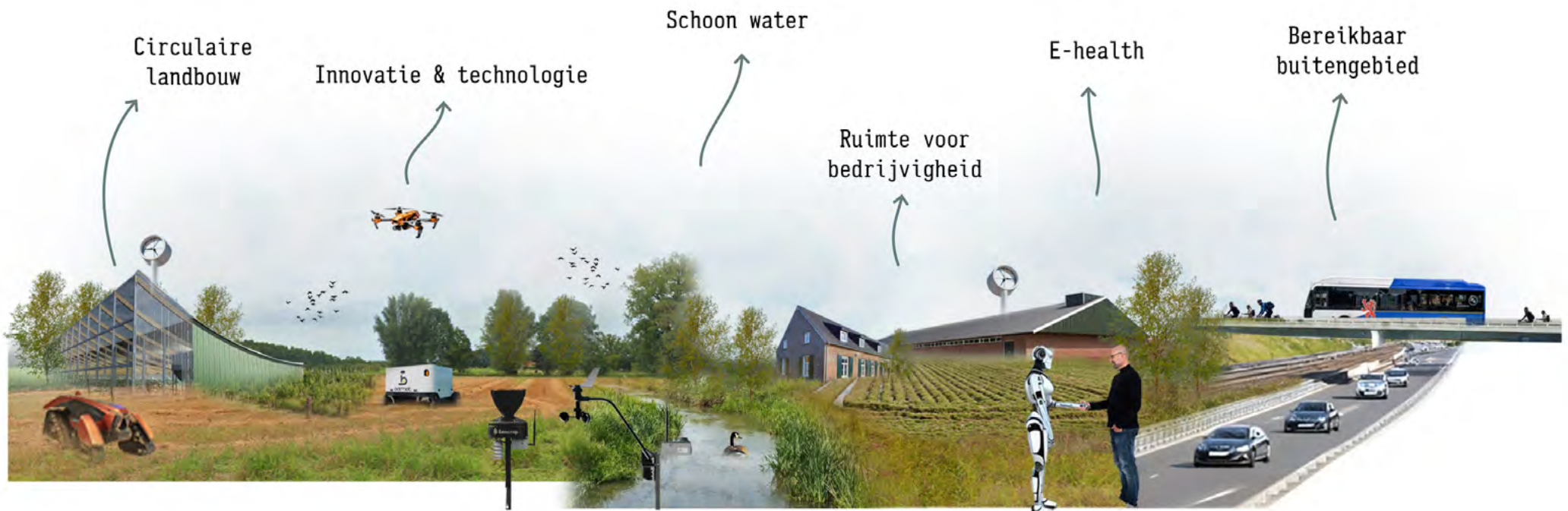
4.3 Scenario Profit

Binnen het scenario profit ligt het accent op economie en welvaart. Er spelen opgaven op het gebied van voedselzekerheid en -kwaliteit, werkgelegenheid, leefbaarheid (voldoende reuring en bedrijvigheid) en veiligheid. Waar we ondernemen, doen we dit met aandacht voor gezondheid, duurzaamheid en veiligheid. Maakbaarheid speelt hier een grote rol.

Accent thema's

Vanuit de "Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving" ligt het accent (in willekeurige volgorde) op de volgende thema's:

- Aantrekkelijke en gevarieerde openbare ruimte
- Gezonde en duurzame gebouwen
- Goede bereikbaarheid
- Schoon en veilig en ontmoeten

5. Scenario per deelgebied

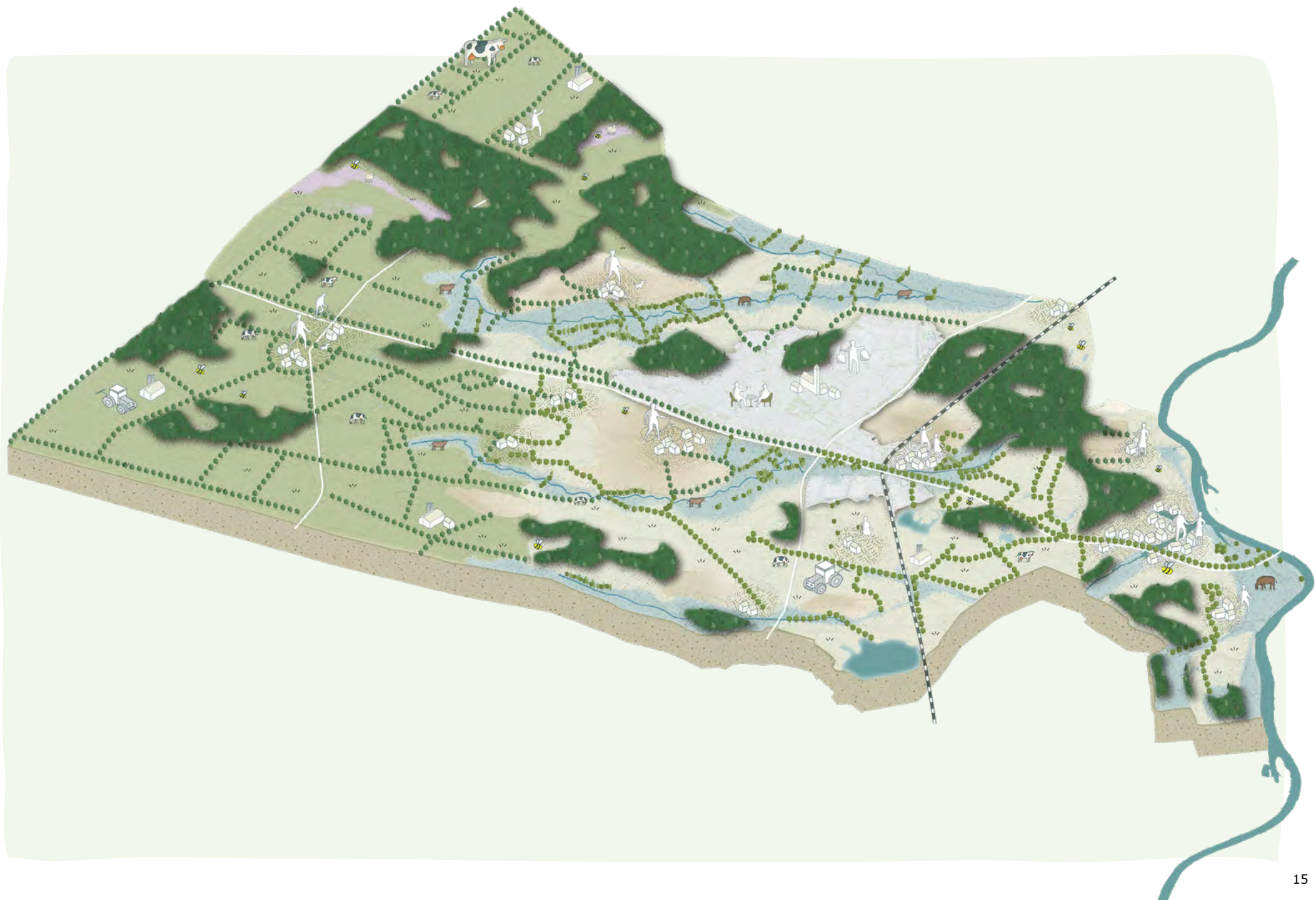
De Omgevingsvisie van Venray deelt de gemeente op in verschillende deelgebieden. Deze indeling helpt bij het formuleren van specifieke toekomstperspectieven voor elk gebied, rekening houdend met unieke kenmerken en opgaven. Eén van de gebieden is het landelijk gebied. Het landelijk gebied is in het Ruimtelijk Kwaliteitskader (RKK) vervolgens onderverdeeld in deelgebieden op basis van landschapstypen:

- Beekdalen
- Esgronden
- Jonge ontginningen
- Natuurgebieden
- Oude ontginningen

Een gebiedsgerichte benadering en het aanbrengen van accenten helpt bij het komen tot een prioritering, het maken van keuzes, het bepalen van de effecten daarvan en het uitzetten van een tijdpad. Allereerst kijken we naar de kenmerken en kwaliteiten van het gebied én de opgaven die in dat gebied spelen. Deze opgaven hebben al in hoofdstuk 3 een plek gekregen in de thema's vanuit de "Kernwaarden veilige en gezonde leefomgeving". Vervolgens is vanuit de thema's waar de opgaven het meeste spelen, gekeken waar deze het accent krijgen in één van de drie Venrayse scenario's: people, planet of profit. Op die manier komt er een toekomstscenario naar voren per deelgebied.

In sommige deelgebieden kunnen meerdere scenario's tegelijkertijd spelen. In dat geval werken we met overgangsgebieden, waar dan toch weer één scenario het accent krijgt. Binnen het scenario dat het accent krijgt, is ook plaats voor ontwikkelingen die passen binnen de andere twee scenario's, maar dan wel op een manier waarop deze passend zijn bij de uitgangspunten van het scenario dat het accent krijgt.

De toepassing van een scenario in een deelgebied heeft gevolgen voor ontwikkelingen die we in een deelgebied willen stimuleren of die we willen tegengaan. In onderstaande afbeelding is een toekomstbeeld van Venray weergegeven met de accenten voor de scenario's per deelgebied. In de paragrafen die volgen, wordt per deelgebied toegelicht hoe we gekomen zijn tot het aanbrengen van de accenten met betrekking tot de scenario's.

5.1 Beekdalen

Op deze foto is een beekdal te zien

In deze figuur zijn de beekdalen uitgelicht, zodat duidelijk is op welk gebied deze paragraaf betrekking heeft.

5.1.1 Kwaliteit van het gebied

Van oorsprong een laag gelegen, nat landschap met een kleinschalige structuur.

Omdat beekdalen gevoelig zijn voor hoog water, werd dit gebied met name in gebruik genomen als weidegrond. Beekbegeleidende beplantingsstructuren en moerassige laagten zorgen ervoor dat de beekdalen als groene aders door het landschap lopen. Beekbegeleidende bosstructuren zijn nog aanwezig. Op sommige plekken is het meanderen van de beek weer hersteld of wordt dit in de toekomst nog hersteld en worden beplantingsstructuren hersteld.

5.1.2 Kenmerken:

- Lagere ligging, kleinschaligheid met openheid door doorzichten (bosjes, singels, kleine kavels) en anderzijds de weidse openheid van het beekdal
- In het landschap staan grote solitaire bomen
- Veelal sprake van lijnbeplanting en vlakbeplanting, kruisende wegen en solitaire incidentele bebouwing
- Reliëf haaks op de beek met de laagste delen nabij de beekloop en hogere delen verder van de beek af
- Lager gelegen beekdalen kennen van oorsprong een vochtige bodem
- Weinig bebouwing en anders in de vorm van linten op enige afstand van de beek en op hoger gelegen gronden op het aangrenzende landschap

5.1.3 Thema's en opgaven die spelen in dit gebied

Aandacht voor klimaatadaptatie, natuur en water:

- Bevorderen mentale en fysieke gezondheid
- Herstellen van de biodiversiteit
- Herstellen van de bodemkwaliteit
- Herstellen van de hoge stikstofdepositie
- Verbeteren van de waterkwaliteit
- Verminderen van de uitstoot van broeikasgassen
- Verminderen van hittestress
- Versterken samenhang tussen grote natuurcomplexen
- Voorkomen of verminderen van wateroverlast en van droogte en het versterken van de hydrologische weerbaarheid

Goede milieukwaliteit

- Bevorderen goed woon-, leef-, en verblijfsklimaat:
 - Gezonde lucht (geur, fijnstof)
 - Acceptabel geluidsniveau
- Bevorderen omgevingsveiligheid (externe veiligheid)
- Herstellen van de bodemkwaliteit en waterkwaliteit
- Scheiden van wonen en natuur met bedrijvigheid
- Voorkomen of verminderen wateroverlast

Uitnodigen tot bewegen, spelen en sporten

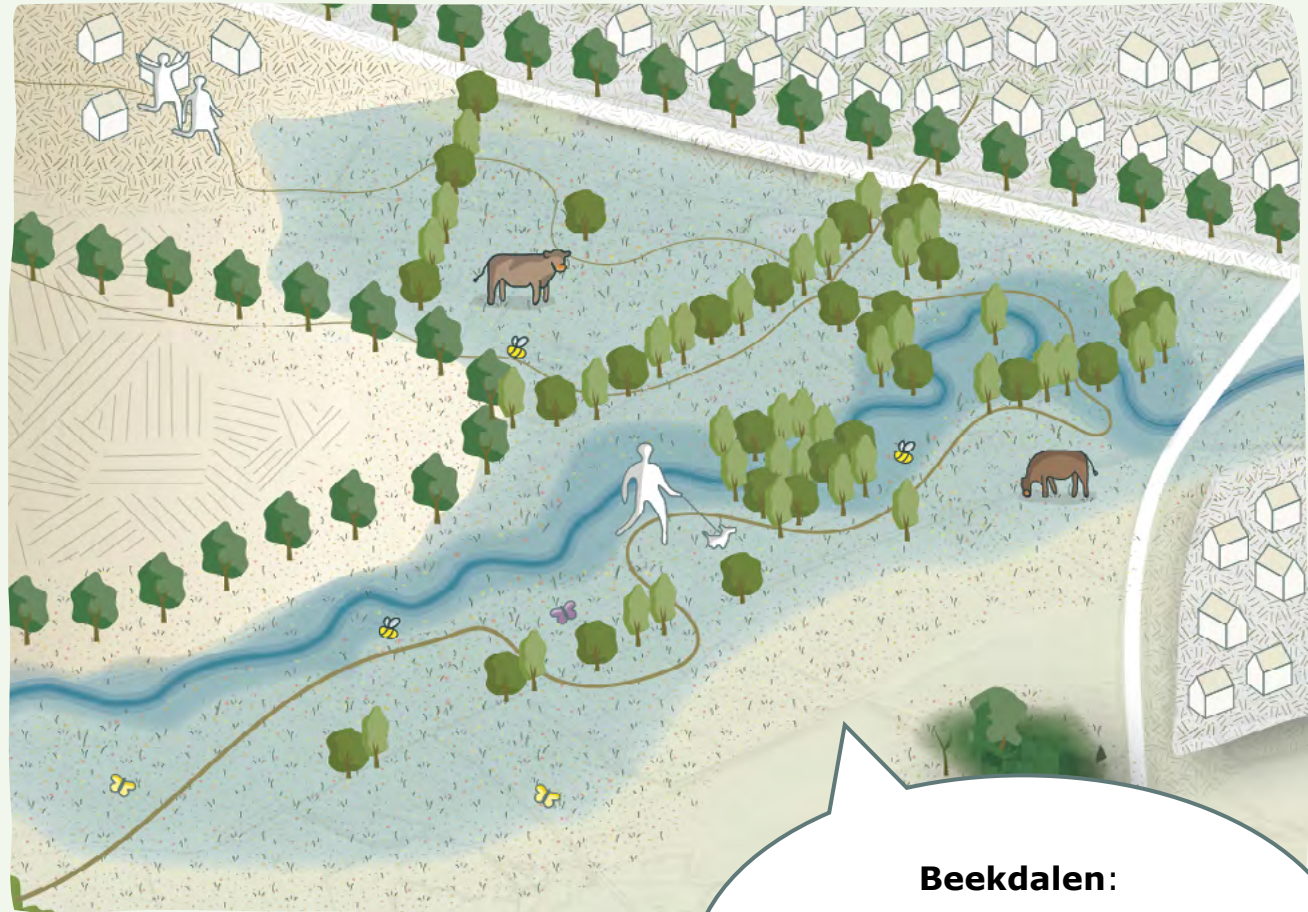
- Bevorderen van actieve mobiliteit
- Bevorderen van ontmoeting
- Bevorderen sporten, spelen en recreëren in een groene omgeving
- Bevorderen volksgezondheid
- Vergroten aantal inwoners die voldoen aan de beweegrichtlijnen
- Versterken sociale cohesie

5.1.4 Accent vanuit de scenario's

De fysieke kenmerken van het beekdal die hier van oorsprong aanwezig zijn én de uitdagingen waar we voor aan de lat staan vanuit klimaatadaptatie, natuur, water, milieukwaliteit, bewegen, spelen en sporten, maken dat we het accent leggen op het scenario **planet**.

5.1.5 Dit betekent:

- Natuurlijke processen staan voorop. Het waterbergend vermogen zal benut worden, waardoor het in deze gebieden langer nat gaat zijn en dat heeft gevolgen voor bedrijfsmatige activiteiten, landbouwkundig gebruik en uitbreiding van woongebieden. Voortzetting van wonen en bedrijvigheid op de huidige manier komt onder druk te staan. Om optimaal gebruik te maken van het waterbergend vermogen, bouwen we in principe geen woningen in het beekdal. De gronden in het beekdal zijn uitermate geschikt voor grasland en extensief recreatief medegebruik.
 - In het omgevingsplan worden de regels hiervoor opgenomen: planning 2030.
 - In de verdiepingsslag RKK worden de begrenzing, de activiteiten en functies van het beekdal verder uitgewerkt: planning 2026.
- Bij beleidsvorming wordt meegenomen hoe we meer rekening gaan houden met water en bodem sturend en het voorkomen van negatieve invloeden, zoals grond-, water- of luchtvervuiling, veiligheidsrisico's, geluids- en wateroverlast
 - termijn afhankelijk van moment van herijking beleid: planning tot en met 2029
- Dat we overgangsgebieden maken grenzend aan het beekdal (tenzij dit gebied grenst aan een kern/huidige bebouwing), waar het scenario planet ook het accent krijgt. In dit overgangsgebied grenzend aan het beekdal laten we daarom geen activiteiten plaatsvinden die een negatief effect hebben op de waterkwaliteit in het beekdal omdat we die waterkwaliteit juist willen verbeteren. →
 - Richtlijnen hiervoor worden opgenomen bij de herijking van beleid: planning tot en met 2029 en vervolgens in het omgevingsplan: planning 2030

Beekdalen:

Binnen de beekdalen en het overgangsgebied daaromheen, ligt het accent op planet.

→ De definiëring van de overgangsgebieden wordt uitgewerkt in de verdiepingsslag RKK: planning 2026.

5.2 Esgronden

Op deze foto zijn de esgronden te zien

In deze figuur zijn de esgronden uitgelicht, zodat duidelijk is op welk gebied deze paragraaf betrekking heeft.

5.2.1 Kwaliteit van het gebied

Het Essenlandschap is onder invloed van menselijk gebruik ontstaan. Rondom de dorpen liggen de esgronden, die eeuwenlang werden opgehoogd met mest uit potstallen. Hierdoor vormden de essen hoger gelegen delen in het landschap. Essen kunnen nog altijd herkend worden aan hun bolle ligging. Vanwege de vruchtbaarheid van de bodem waren essen overwegend in gebruik als akker waardoor ze open bleven in het landschap. Langs de randen van de essen ligt dikwijls een weg waarlangs de agrarische bebouwing was geconcentreerd. Deze weg is vaak voorzien van laanbeplanting. Beplanting is vooral gelegen bij de bebouwing en naast de wegen.

5.2.2 Kenmerken:

- Kleinschalige verkaveling en bebouwing langs de historische wegen
- Veelal kleine verkavelingen in diverse richtingen, vooral op de flanken van de essen en aan historische wegen. De essen om Leunen zijn aan de binnenzijde van de randweg bebouwd, elders aan de buitenzijde
- Akkerbouw op de es, vollegrond tuinbouw
- Esgronden zijn vruchtbare gronden vanwege het hoge organische stof gehalte in de grond

5.2.3 Thema's en opgaven die spelen in dit gebied

Goede milieukwaliteit

- Bevorderen goed woon-, leef-, en verblijfsklimaat:
 - Gezonde lucht (geur, fijnstof)
 - Acceptabel geluidsniveau
- Bevorderen omgevingsveiligheid (externe veiligheid)
- Herstellen van de bodemkwaliteit en waterkwaliteit
- Scheiden van wonen en natuur met bedrijvigheid
- Voorkomen of verminderen wateroverlast

Gezonde en duurzame gebouwen

- Bevorderen voedselveiligheid en -zekerheid door productie in gezonde en duurzame gebouwen
- Bevorderen volksgezondheid en een goed woon-, leef- en verblijfsklimaat
- Stimuleren van de energietransitie
- Stimuleren van circulair bouwen
- Stimuleren gebruik van niet schadelijke materialen bij bouw, verbouw en reconstructies
- Verminderen gebruik aardgas en stimuleren van warmtealternatieven

De omgeving is schoon en veilig en bevordert ontmoeting

- Bevorderen van ontmoeting
- Bevorderen van sociale en fysieke veiligheid
- Bevorderen volksgezondheid
- Tegengaan en aanpakken van (digitale) onveiligheid en (ondermijnende) criminaliteit
- Versterken sociale cohesie

5.2.4 Accent vanuit de scenario's

Vanwege de ligging en oorsprong van het gebied, wordt er op de esgronden veel gewoond en vindt hier akkerbouw en tuinbouw plaats. Vanuit de opgaven, zoals goede milieukwaliteit, een goed woon-, leef- en verblijfsklimaat, een omgeving die schoon en veilig is en ontmoeting bevordert en voedselzekerheid komen zowel het scenario **people** als **profit** naar voren.

In dit gebied liggen de vruchtbare gronden en vanuit de opgave voedselzekerheid ligt daar het accent op het scenario **profit**.

Rondom de kernen beschermen we de volksgezondheid en creëren we een overgangsgebied waar het accent ligt op het scenario **people**.

5.2.5 Dit betekent:

- Dat we mogelijkheden bieden voor duurzame (volhoudbare) grondgebonden landbouw voor voedselproductie. Duurzaam want een gezonde bodem en gezond bodemleven moet ook in de toekomst beschikbaar blijven.
 - herijking van beleid: planning tot en met 2029
 - bij de toetsing van initiatieven gaan we hierop sturen: planning continu
- Dat we overgangsgebieden willen maken rondom de kernen/huidige bebouwing richting het landelijk gebied waarbinnen het accent ligt op het scenario people.
 - De definiëring van de overgangsgebieden wordt uitgewerkt in de verdiepingsslag RKK: planning 2026.
- Dat we binnen de overgangsgebieden een hogere prioriteit geven aan de gezondheid van inwoners en overlast voorkomen. Dit doen we onder andere door bij woningbouwplannen meer rekening te houden met een groene omgeving die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen. Daarnaast zetten we in op het scheiden van wonen en agrarische bedrijvigheid en door herijking van beleid en vervolgens milieuregelgeving die tot uitwerking komt in het omgevingsplan.
 - Bij nieuwe plannen voor woningbouw zetten we in op meer groen: planning continu
 - herijking van beleid: planning tot en met 2029
 - regelgeving op het gebied van gezondheid en milieu die tot uitwerking komt in het omgevingsplan: planning 2030
- Dat we structureel aandacht hebben voor veiligheid in het buitengebied, zoals cyberveiligheid, ondermijning, verkeersveiligheid, inbraakpreventie e.d.
 - Keurmerk veilig ondernemen buitengebied: planning continu

Esgronden:

In dit gebied ligt het accent op profit. Kijkend vanuit de woonkern en het overgangsgebied daaromheen, ligt het accent op people.

- Daar waar de esgronden grenzen aan een beekdal of natuurgebied, is er vanuit het beekdal of natuurgebied een overgangsgebied binnen de esgronden waar het accent ligt op planet.

5.3 Jonge ontginningen

Op deze foto zijn jonge ontginningen te zien

In deze figuur zijn de jonge ontginningen uitgelicht, zodat duidelijk is op welk gebied deze paragraaf betrekking heeft.

5.3.1 Kwaliteit van het gebied

Dit landschap is het meest recent ontgonnen. Doordat landbouwtechnieken op het moment van ontginnen moderner waren, is dit een grootschalig agrarisch cultuurlandschap geworden. Het kenmerkt zich door een rechtlijnig wegen- en verkavelingspatroon. Wegen die begeleid worden door bomenlanen en slotenpatronen (goede ontwatering is essentieel voor het begaanbaar houden van deze gronden). Openheid wordt vaak scherp begrensd door bosgebieden. De bebouwing (grootschalige agrarische bedrijven) heeft een rationeel karakter en is veelal grootschaliger dan de bebouwing in de rest van het buitengebied. De bebouwing staat compact op het erf.

5.3.2 Kenmerken:

- Lintbeplanting: langs bebouwingslinten en in het open landschap
- Veel grasland
- Planmatige, strakke en rationele verkaveling met sloten als grenzen
- Rechtlijnige, brede en grote bouwkavels aan wegen
- Planmatige bebouwingsstructuur volgt verkavelingsstructuur
- Rationele opbouw in zonering bouwkavel: woning met daarachter bedrijfsgebouwen
- Bedrijfsgebouwen bestaan uit grote bouwmassa's die compact op de kavel staan
- Agrarische bedrijvigheid: intensieve veehouderij,
- Bouw- en graslanden

5.3.3 Thema's en opgaven die spelen in dit gebied

Goede milieukwaliteit

- Bevorderen goed woon-, leef-, en verblijfsklimaat:
 - Gezonde lucht (geur, fijnstof)
 - Acceptabel geluidsniveau
- Bevorderen omgevingsveiligheid (externe veiligheid)
- Herstellen van de bodemkwaliteit en waterkwaliteit
- Scheiden van wonen en natuur met bedrijvigheid
- Voorkomen of verminderen wateroverlast

Gezonde en duurzame gebouwen

- Bevorderen voedselveiligheid en -zekerheid door productie in gezonde en duurzame gebouwen
- Bevorderen volksgezondheid en een goed woon-, leef- en verblijfsklimaat
- Stimuleren van de energietransitie
- Stimuleren van circulair bouwen
- Stimuleren gebruik van niet schadelijke materialen bij bouw, verbouw en reconstructies
- Verminderen gebruik aardgas en stimuleren van warmtealternatieven

Goede bereikbaarheid

- Bevorderen van actieve mobiliteit
- Bevorderen van ontmoeting
- Bevorderen van verkeersveiligheid
- Bevorderen van zelfredzaamheid
- Goede bereikbaarheid basisvoorzieningen
- Stimuleren van duurzame mobiliteit

5.3.4 Accent vanuit de scenario's

Nadat de woeste gronden zijn ontgonnen, zijn er kernen ontstaan waar mensen zijn gaan wonen en is er een gebied ontstaan waar mensen zijn gaan werken. Vanuit de opgaven, zoals goede milieukwaliteit, een goed woon-, leef- en verblijfsklimaat, een omgeving die schoon en veilig is en ontmoeting bevordert en een goede bereikbaarheid komen zowel het scenario **people** als **profit** naar voren.

Dit gebied is bij uitstek ingericht als productielandschap en daar ligt het accent op het scenario **profit**.

Rondom de kernen beschermen we de volksgezondheid en creëren we een overgangsgebied waarbinnen het accent ligt op het scenario **people**.

5.3.5 Dit betekent:

- Dat we mogelijkheden bieden voor een duurzame en toekomstbestendige (volhoudbare) agrarische sector. Duurzaam want we willen de bodemkwaliteit voor de toekomst herstellen. De jonge ontginningen zijn bij uitstek ingericht als productielandschap, met aandacht voor de landschappelijke kwaliteiten.
 - herijking van beleid: planning tot en met 2029
 - bij de toetsing van initiatieven gaan we hierop sturen: planning continu
- Dat we overgangsgebieden willen maken rondom de kernen/huidige bebouwing richting het landelijk gebied.
 - De definiëring van de overgangsgebieden wordt uitgewerkt in de verdiepingsslag RKK: planning 2026.
- Dat we binnen de overgangsgebieden een hogere prioriteit geven aan de gezondheid van inwoners en overlast voorkomen. Dit doen we onder andere door bij woningbouwplannen meer rekening te houden met een groene omgeving die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen. Daarnaast doen we dit door in te zetten op het scheiden van wonen en intensieve agrarische bedrijvigheid en door milieuregelgeving die tot uitwerking komt in het omgevingsplan.
 - Bij nieuwe plannen voor woningbouw zetten we in op meer groen: planning continu
 - herijking van beleid: planning tot en met 2029
 - regelgeving op het gebied van gezondheid en milieu die tot uitwerking komt in het omgevingsplan: planning 2030
- Dat we structureel aandacht hebben voor veiligheid in het buitengebied, zoals cyberveiligheid, ondermijning, verkeersveiligheid, inbraakpreventie e.d.
 - Keurmerk veilig ondernemen buitengebied: planning continu

- Er is in dit gebied ruimte voor grootschalige duurzame energie-opwek. De uitgangspunten hierover zijn al vastgelegd in KODE.
 - Keurmerk veilig ondernemen buitengebied: planning continu
- Er is in dit gebied ruimte voor grootschalige duurzame energie-opwek. De uitgangspunten hierover zijn al vastgelegd in KODE.
- Daar waar de jonge ontginningen grenzen aan een beekdal of natuurgebied, is er vanuit het beekdal of natuurgebied een overgangsgebied binnen de jonge ontginningen waar het accent ligt op planet.

Jonge Ontginningen:
In dit gebied ligt het accent op profit.
Kijkend vanuit de woonkern en het
overgangsgebied daaromheen,
ligt het accent op people.

5.4 Oude ontginningen

Op deze foto zijn de oude ontginningen te zien.

In deze figuur zijn de de oude ontginningen uitgelicht, zodat duidelijk is op welk gebied deze paragraaf betrekking heeft.

5.4.1 Kwaliteit van het gebied

Oud agrarische landschap gekenmerkt door een onregelmatige structuur. Verkaveling is kleinschalig en op sommige plekken grillig van vorm. In de loop der tijd heeft het landschap een relatief meer open karakter gekregen. Van oorsprong komen hier veel meer landschapselementen voor zoals houtsingels en bosjes. Het gebied kent een grote afwisseling van groen en bebouwing. De boerderijen, die van oudsher vrijliggend of in kleine clusters gebouwd zijn, liggen op sommige plekken nu in linten, knopen en clusters.

5.4.2 Kenmerken:

- Lintbeplanting aan diverse wegen en een deel van het spoor. Nog een enkele verkaveling omzoomd door singels.
- Oud bouwland heeft een mozaïekstructuur van diverse kavelgrootten in diverse richtingen en diverse openheid. Afwisseling in open en gesloten gebieden met een redelijk hoge bebouwingsdichtheid.
- Grote diversiteit aan bedrijvigheid. De oude clusters bestaan uit agrarische bedrijvigheid en gemengd wonen.

5.4.3 Thema's en opgaven die spelen in dit gebied

Goede milieukwaliteit

- Bevorderen goed woon-, leef-, en verblijfsklimaat:
 - Gezonde lucht (geur, fijnstof)
 - Acceptabel geluidsniveau
- Bevorderen omgevingsveiligheid (externe veiligheid)
- Herstellen van de bodemkwaliteit en waterkwaliteit
- Scheiden van wonen en natuur met bedrijvigheid
- Voorkomen of verminderen wateroverlast

De omgeving is schoon en veilig en bevordert ontmoeting

- Bevorderen van ontmoeting
- Bevorderen van sociale en fysieke veiligheid
- Bevorderen volksgezondheid
- Tegengaan en aanpakken van (digitale) onveiligheid en (ondermijnende) criminaliteit
- Versterken sociale cohesie

Aantrekkelijke en gevarieerde openbare ruimte

- Bevorderen van de aanwezigheid van groen en water
- Bevorderen fysieke en sociale veiligheid
- Bevorderen van ontmoeting
- Bevorderen van sporten, spelen en recreëren in een groene omgeving
- Versterken sociale cohesie

5.4.4 Accent vanuit de scenario's

Nadat de gronden zijn ontgonnen, zijn er kernen ontstaan waar mensen zijn gaan wonen en is er een gebied ontstaan waar mensen zijn gaan werken. Vanuit de opgaven, zoals goede milieukwaliteit, een goed woon-, leef- en verblijfsklimaat, een omgeving die schoon en veilig is en ontmoeting bevordert en een aantrekkelijke en gevarieerde openbare ruimte komen zowel het scenario **people** als **profit** naar voren.

Dit gebied is ingericht als productielandschap en daar ligt het accent op het scenario **profit**. Rondom de kernen beschermen we de volksgezondheid en creëren we een overgangsgebied waarbinnen het accent ligt op het scenario **people**.

5.4.5 Dit betekent:

- Dat we mogelijkheden bieden voor een duurzame en toekomstbestendige (volhoudbare) agrarische sector. Duurzaam want we willen de bodemkwaliteit voor de toekomst herstellen. De oude ontginningen zijn ingericht als productielandschap, met aandacht voor de landschappelijke kwaliteiten.
 - herijking van beleid: planning tot en met 2029
 - bij de toetsing van initiatieven gaan we hierop sturen: planning continu
- Dat we overgangsgebieden maken rondom de kernen/ huidige bebouwing richting het landelijk gebied.
 - De definiëring van de overgangsgebieden wordt uitgewerkt in de verdiepingsslag RKK: planning 2026.
- Van oorsprong komen hier veel meer landschapselementen voor zoals houtsingels en bosjes. Hiermee wordt het leefgebied van planten en dieren van het agrarisch landschap uitgebreid en kunnen zij beter migreren tussen de natuurgebieden. Daarnaast nodigt dit landschap meer uit tot recreatie en bewegen.
 - Herstellen en uitbreiden van landschapselementen: planning continu
 - Regelgeving op het gebied van bescherming van landschapselementen komt tot uitwerking in het omgevingsplan: planning 2030
- Dat we binnen de overgangsgebieden een hogere prioriteit geven aan de gezondheid van inwoners en overlast voorkomen. Dit doen we onder andere door bij woningbouwplannen meer rekening te houden met een groene omgeving die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen. Daarnaast doen we dit door in te zetten op het scheiden van wonen en intensieve agrarische bedrijvigheid en door milieuregelgeving

Oude Ontginningen:

In dit gebied ligt het accent op profit. Kijkend vanuit de woonkern en het overgangsgebied daaromheen, ligt het accent op people.

- die tot uitwerking komt in het omgevingsplan.
 - Bij nieuwe plannen voor woningbouw zetten we in op meer groen: planning continu
 - herijking van beleid: planning tot en met 2029
 - regelgeving op het gebied van gezondheid en milieu die tot uitwerking komt in het omgevingsplan: planning 2030
- Dat we structureel aandacht hebben voor veiligheid in het buitengebied, zoals cyberveiligheid, ondermijning, verkeersveiligheid, inbraakpreventie e.d.

→ Keurmerk veilig ondernemen buitengebied: planning continu

- Er is in dit gebied slechts beperkt ruimte voor grootschalige duurzame energie-opwek. De uitgangspunten hierover zijn al vastgelegd in KODE.
- Daar waar de oude ontginningen grenzen aan een beekdal of natuurgebied, is er vanuit het beekdal of natuurgebied een overgangsgebied binnen de oude ontginningen waar het accent ligt op planet.

5.5 Natuurgebieden

Op deze foto zijn de oude ontginningen te zien.

In deze figuur zijn de de oude ontginningen uitgelicht, zodat duidelijk is op welk gebied deze paragraaf betrekking heeft.

5.5.1 Kwaliteit van het gebied

De bossen, heiden, vennen, zandverstuivingen en overstromingsvlakten van de Maas. Grofweg de gebieden met de meest droge en meest natte gronden. Deze gebieden laten zich kenmerken door hun besloten karakter gevormd door bos gecombineerd met hun bebouwingsarme karakter. Het landschap heeft een hoge ecologische waarde en er is op plekken ruimte voor recreatief medegebruik. De natuurwaarden en het beheer hiervan staan voorop. De aanwezige (cultuurhistorische) waarden en elementen zoals de Duitse oorlogsbegraafplaats, zandpaden met oude lanenstructuren en rosmolen moeten behouden blijven. De bos- en heidegebieden zijn in clusters te vinden en verspreid door de hele gemeente.

5.5.2 Kenmerken:

- Grote bosgebieden met op sommige plekken hoogveen, heide en enkele stuifzandduinen
- In de bossen nabij de jonge ontginningen is een rechtlijnige verkavelingsstructuur herkenbaar. Bebouwing is vrijwel afwezig
- Bossen en natuur met hoge ecologische en recreatieve waarde
- Maaslandschap

5.5.3 Thema's en opgaven die spelen in dit gebied

Aandacht voor klimaatadaptatie, natuur en water:

- Bevorderen mentale en fysieke gezondheid
- Herstellen van de biodiversiteit
- Herstellen van de bodemkwaliteit
- Herstellen van de hoge stikstofdepositie
- Verbeteren van de waterkwaliteit
- Verminderen van de uitstoot van broeikasgassen
- Verminderen van hittestress
- Versterken samenhang tussen grote natuurcomplexen
- Voorkomen of verminderen van wateroverlast en van droogte en het versterken van de hydrologische weerbaarheid

Uitnodigen tot bewegen, spelen en sporten

- Bevorderen van actieve mobiliteit
- Bevorderen van ontmoeting
- Bevorderen sporten, spelen en recreëren in een groene omgeving
- Bevorderen volksgezondheid
- Vergroten aantal inwoners die voldoen aan de beweegrichtlijnen
- Versterken sociale cohesie

Goede milieukwaliteit

- Bevorderen goed woon-, leef-, en verblijfsklimaat:
 - Gezonde lucht (geur, fijnstof)
 - Acceptabel geluidsniveau
- Bevorderen omgevingsveiligheid (externe veiligheid)
- Herstellen van de bodemkwaliteit en waterkwaliteit
- Scheiden van wonen en natuur met bedrijvigheid
- Voorkomen of verminderen wateroverlast

5.5.4 Accent vanuit de scenario's

De fysieke kenmerken van de natuurgebieden én de uitdagingen waar we voor aan de lat staan vanuit klimaatadaptatie, natuur, water, milieukwaliteit, bewegen, spelen en sporten, maken dat we het accent leggen op het scenario **planet**.

5.5.5 Dit betekent:

- Dat we de intrinsieke waarde van natuur (intrinsieke waarde heeft betrekking op het welzijn van plant en dier en niet op de welvaart van mensen) beschermen, versterken en behouden voor de toekomst, met elkaar verbinden en de biodiversiteit versterken. In natuurgebieden wordt niet gebouwd en vindt geen bedrijvigheid plaats.
 - Natuurherstel via beheermaatregelen: continu proces
 - In het omgevingsplan worden de regels hiervoor opgenomen: planning 2030.
- We hebben natuur nodig om te voorzien in de gezondheid en behoeften van mensen om te bewegen, recreëren en ontspannen. We brengen daarom een recreatieve zonering aan in de natuurgebieden. Hierin worden verschillende vormen van extensief recreatief gebruik gereguleerd met het oog op conflicten tussen recreatief medegebruik en natuurwaarden en met het oog op eventuele conflicten tussen verschillend recreatief medegebruik onderling. We gaan gemotoriseerd verkeer in de natuurgebieden tegen.
 - Recreatief zoneringsplan wordt opgesteld: planning 2027
 - Bij nieuwe plannen voor bos- en natuurontwikkeling onderzoeken we de mogelijkheden voor recreatief medegebruik: planning continu
- Dat we overgangsgebieden maken grenzend aan de natuurgebieden (tenzij dit gebied grenst aan een kern/huidige bebouwing), waar het accent ligt op het scenario planet. In dit overgangsgebied laten we geen activiteiten plaatsvinden die een negatief effect hebben op de natuurgebieden. We willen de negatieve effecten die ontstaan buiten de natuurgebieden

(externe werking) op de natuurgebieden beperken en voorkomen.

- De definiëring van de overgangsgebieden wordt uitgewerkt in de verdiepingsslag RKK: planning 2026.
- regelgeving op het gebied van gezondheid en milieu die tot uitwerking komt in het omgevingsplan: planning 2030

Natuurgebieden:
Binnen de natuurgebieden en het overgangsgebied daaromheen, ligt het accent op planet.